

พื้นที่ศึกษา

ขนาดและที่ตั้ง

เกาะตะลิบง หรือเกาะลิบงตั้งอยู่ในตำบลเกาะลิบง อำเภอ กันตัง จังหวัดตรัง บริเวณเส้นรุ้งที่ 7 องศา 14 ลิปดาเหนือ และเส้นแบ่งที่ 99 องศา 23 ลิปดาตะวันออก มีความยาวของเกาะในแนวเหนือ-ใต้ ประมาณ 8.25 กม. และความกว้างในแนวตะวันออก-ตะวันตก ประมาณ 9.4 กม. มีพื้นที่เกาะประมาณ 32.39 ตร.กม. หรือประมาณ 20,243.75 ไร่

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของเกาะลิบงร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งหมดของเกาะเป็นพื้นที่ภูเขาซึ่งมีจุดสูงสุดประมาณ 300 ม. จากกระดับน้ำทะเลปานกลาง ด้านตะวันตกของเกาะเป็นหน้าผาสูงชัน มีชายหาดซึ่งเป็นที่ร่วนเพียงเล็กน้อยประมาณร้อยละ 3 ของพื้นที่ ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ของเกาะเป็นที่ดังของเกาะลิบงริสอร์ท ซึ่งจัดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวจุดหนึ่งของเกาะลิบง ส่วนทางด้านตะวันออกของเกาะเป็นที่ร่วน มีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 60 ของพื้นที่ แต่พื้นที่ร่วนส่วนนี้ประมาณครึ่งหนึ่งเป็นพื้นที่ป่าชายเลน ทางด้านตะวันออกของพื้นที่ป่าชายเลนที่เรียกว่าแหล่งจูไห์เป็นที่ดังของสำนักงานของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหมู่เกาะลิบง ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งของเกาะ

ลักษณะทางธรณีวิทยา

จากการศึกษาแผนที่ธรณีวิทยาของกรมทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ลักษณะของพื้นที่บริเวณเกาะลิบงทั้งหมดเป็นหินตะกอน (sedimentary rock) หินตะกอนเหล่านี้ประกอบไปด้วยหิน 4 กลุ่ม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ตะกอนน้ำพา ตะกอนระหว่างทะเล และตะกอนลุ่มที่ร่วนชายเลน (alluvial, estuarine and tidal flat deposits) ซึ่งเป็นตะกอนที่ประกอบไปด้วยดินกรายเมือง

ทราย และโคลน ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 28 ของพื้นที่ทั้งหมดของเกาะ หินเหล่านี้มีอายุอยู่ในยุค Quaternary

2. ตะกอนชายหาด (Beach deposit) เป็นตะกอนที่ประกอนไปด้วยกรวดทรายและเศษเปลือกหอย มีอายุอยู่ในยุค Quaternary ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 30 ของพื้นที่ทั้งหมดของเกาะ
3. หินโคลน หินโคลนป่นกรวด และหินทรายป่นกรวด (mudstone, pebbly mudstone and sandstone) หินเหล่านี้มีอายุอยู่ในยุค Permian-carboniferous มีสีเทาเข้มถึงสีดำ ชั้นหินหนามากจนถึงเป็นชั้นบางๆ หินเหล่านี้ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งหมดของเกาะ
4. หินปูนและหินโดโลไมท์ (limestone and dolomitic limestone) มีอายุอยู่ในยุค lower-middle Permian ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 2 ของพื้นที่ทั้งหมดของเกาะ มีสีเทาถึงเทาเข้ม บางแห่งพบซากบรรพชีวินพวง Brachiopod ปะการัง crinoid และ bryozoa ปะปนอยู่

จากการที่เกาะลิบงมีภูเขาหินปูนอยู่เพียงเล็กน้อย ทำให้มีหินอกรางหินย้อยและแหล่งยาศัยของนกนางแอ่น จึงขาดความสวยงามและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ท่องเที่ยวทางด้านนี้ไป (สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2539)

สภาพภูมิอากาศ

ประเทศไทยอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมสองชนิด คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ (http://www.lmd.go.th/knowledge/know_weather01.html)

- มรสุมตะวันตกเฉียงใต้

มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดปกคลุมประเทศไทยระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึง กันยายนเดือนตุลาคม โดยมีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในเชิง

โลกได้ บริเวณมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งพัดออกจากศูนย์กลางเป็นลมตะวันออกเฉียงใต้ และเปลี่ยนเป็น ลมตะวันตกเฉียงใต้มีอัตราพัดข้ามเส้นศูนย์สูตร marrow นี้ จะนำมวลอากาศเข้าจากมหาสมุทรอินเดียมาราชีประเทศไทย ทำให้มีเมฆมากและฝนตกชุกทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามบริเวณชายฝั่งทะเล และเทือกเขาด้านรับลมจะมีฝนมากกว่าบริเวณอื่น

- **marrow ตะวันออกเฉียงเหนือ**

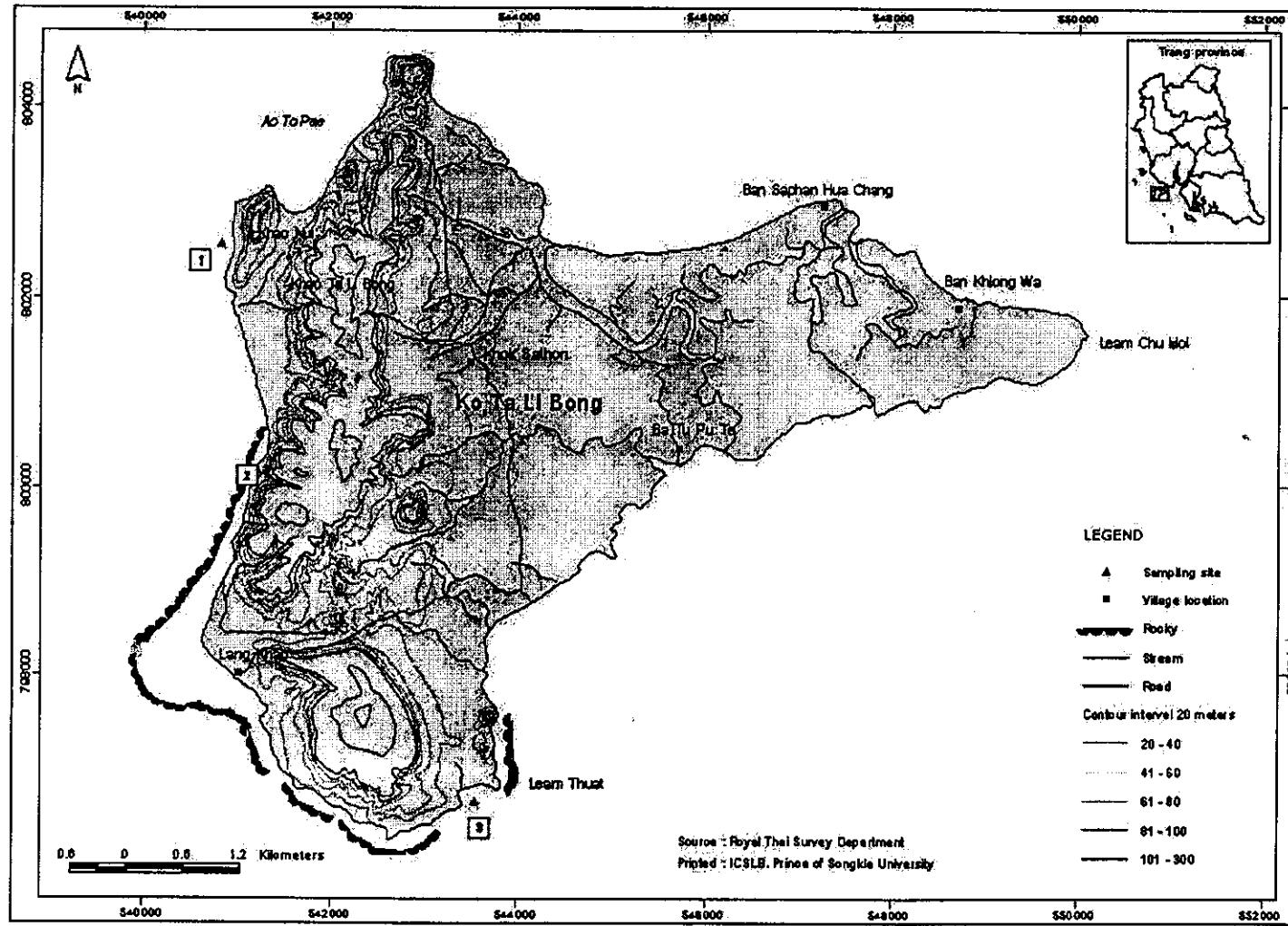
หลังจากหมดอิกซิพลงของ marrow ตะวันตกเฉียงใต้แล้ว ประมาณกลางเดือนตุลาคมจะมี marrow ตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทยจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ marrow นี้มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในซีกโลกเหนือ แบบประเทศไทยของโภเจียและจีน จึงพัดพาເວາມมวลอากาศเย็นและแห้งจากแหล่งกำเนิดเข้ามาปกคลุมประเทศไทย ทำให้ห้องฟ้าโปรด อากาศหนาวเย็น และแห้งแล้งทั่วไป โดยเฉพาะภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนภาคใต้จะมีฝนชุกโดยเฉพาะภาคใต้ฝั่งตะวันออก เนื่องจาก marrow นี้นำความชื้นซึ่งมาจากอ่าวไทยเข้ามาปกคลุม

ภาคใต้ฝั่งตะวันตกมีทฤษฎีที่ชั้นเรียน 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีหนึ่งเริ่มในเดือนพฤษภาคมพร้อมกับการมาของลม marrow ตะวันตกเฉียงใต้ และสิ้นสุดประมาณเดือนพฤษภาคมถึงเดือนธันวาคม ส่วนทฤษฎีอันสองเริ่มประมาณเดือนมกราคม และสิ้นสุดในเดือนเมษายน

ลักษณะพื้นที่ของสถานีทั้ง 3 สถานี (ภาพที่ 1)

- สถานีที่ 1 ตั้งอยู่บริเวณอ่าวใต้แบง ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะ เป็นบริเวณที่มีหาดทราย พื้นส่วนใหญ่เป็นพื้นทราย มีแนวทิโนเป็นบริเวณแคบๆ ใกล้ชายฝั่ง น้ำค่อนข้างลึก สังคมชาวරายพูดได้ทั่วไปบนแนวทิโน

- สถานีที่ 2 ดังอยู่บริเวณใกล้กับยอดเขาเนี้ย ทางทิศตะวันตกของเกาะ เป็นบริเวณที่มีแนวพินชัยฝั่งลาดชัน น้ำลึก พื้นเป็นพื้นหินสลับพื้นทราย สังคมชาวร่ายพบได้ทั้งบนแนวพินและบนพื้นทราย
- สถานีที่ 3 ดังอยู่บริเวณแหลมทวด ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะ เป็นบริเวณที่มีหาดทราย และโขดหินกระเจาอยู่ทั่วไป น้ำค่อนข้างดีน พื้นส่วนใหญ่ เป็นพื้นทราย สังคมชาวร่ายพบได้ทั่วไปบนโขดหิน

ภาพที่ 1 แผนที่ของเกาะตะลิบง จ.ตรัง แสดงแนวชายฝั่งและที่ดังของสถานี (site) ห้อง 3 สถานี